

Korejština

한글어

LEDA 2021

Korejština, korejské písmo a výslovnost korejštiny

0

KOREJŠTINA

Korejština je jazykem korejského národa, který žije na Korejském poloostrově ve dvou státech, Korejské republice v jižní části (tzv. Jižní Korea) a Korejské lidově demokratické republice v severní části poloostrova (tzv. Severní Korea). Korejsky mluví i mnoho Korejců žijících v zahraničí, hlavně v Číně a Japonsku, ale také v USA i jinde.

Korejština je jazyk, u kterého není snadné prokázat, s kterými jazyky je příbuzný. Někdy se proto označuje za jazyk izolovaný, který není příbuzný s žádným jiným jazykem. Většinově ale převládá názor, že korejština patří do velké rodiny jazyků altajských, ze kterých se ale vyčlenila velmi brzy, a proto má s ostatními jazyky jen málo společných rysů. Důležité je, že korejština není nijak příbuzná ani s čínštinou, ani s japonštinou, které jsou nejbližšími sousedícími jazyky. Má však podobnou gramatiku jako japonština a díky sousedství s Čínou je také velké množství slov v korejštině čínského původu. Těmto slovům se říká slova sinokorejská, ale jejich výslovnost je čínštině velmi vzdálená, po převzetí se zcela přizpůsobila výslovnosti korejštiny.

Korejština má gramatiku jiného typu než čeština, ale jsou tu i podobné rysy. Jedná se o takzvaný typ aglutinační, ve kterém se ke slovům připojují koncovky, přípony a partikule, což je trochu podobné skloňování a časování v češtině. Každý z těchto korejských gramatických prostředků má zpravidla jen jeden význam, proto je často třeba jich přidat více, několik za sebou, aby byl vyjádřen potřebný význam. K základu slova se tedy přidá tolik přípon, koncovek a partikulí, kolik je potřeba, na rozdíl od češtiny, která všechny významy spojuje často jen do jedné koncovky. Výhodou korejského systému je jednoduchý systém pádů, kdy existuje někdy jen jediná koncovka pro určitý pád (srovnejte systém českých vzorů podstatných jmen a všechny možné koncovky např. v 1. pádě).

Další typickou vlastností korejštiny je, že se v ní prakticky nevyskytují přídavná jména, jak je známe z češtiny, ale mají podobu jako slovesa. Znamenají tedy nikoliv např. *dobrý*, ale *být dobrý*. Připojují se k nim přípony a koncovky podobně jako ke slovesům a odborně se nazývají **kvalitativní slovesa**, na rozdíl od běžných sloves, pro které se používá označení **dějová slovesa**. Slovesa mohou pro vyjádření přesného významu připojovat velké množství přípon a koncovek.

V korejštině také neexistují předložky a spojky, vyjadřují se často příponou nebo gramatickou konstrukcí, která se připojuje za jména a slovesa.

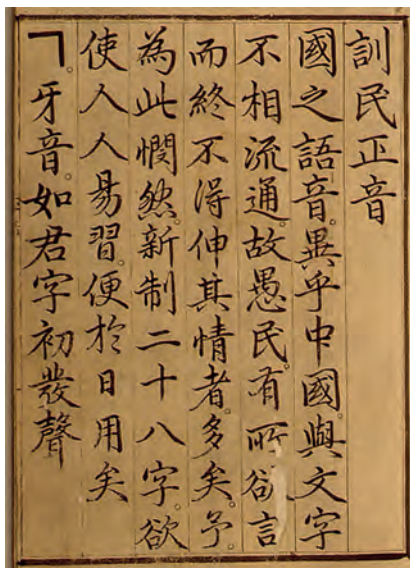
Korejský slovosled se také od češtiny liší. Jedná se o tzv. SOP, to znamená subjekt (podmět) – objekt (předmět) – predikát (přísudek). Znamená to, že v korejské větě je sloveso vždy na konci věty a ostatní větné členy jsou před ním. Platí také, že určující členy stojí vždy před členy určovanými, tzn. závislé členy před řídicími, což je často podobné jako v češtině (např. můj dům, nová kniha).

Velmi důležitý je v korejštině tzv. systém zdvořilosti, která vyjadřuje, jaký vztah máme k osobám, se kterými mluvíme nebo o kterých mluvíme. V češtině rozlišujeme tykání a vykání, v korejštině se někdy vyčleňuje až šest způsobů zdvořilosti. V naší učebnici se seznámíme jen s nejčastějšími z nich.

KOREJSKÉ PÍSMO A VÝSLOVNOST KOREJŠTINY

I. Písmo

V Koreji se zhruba od počátku letopočtu používalo jediné písmo, a to čínské znakové písmo. Protože ale čínština a korejšтина jsou jazyky velmi odlišné jak zvukově, tak gramaticky, nebylo znakové písmo pro zápis korejštiny vůbec vhodné. V polovině 15. století se tak král Sedžong Veliký rozhodl vytvořit nové písmo, kterým by se korejšтина mohla dobře zapsat. Písmo nazval Humnimdžöngüm (훈민정음), česky překládáme jako Správné hlásky pro vzdělání lidu.

Vyhlášení nového korejského písma – korejská písmena spolu s čínskými znaky.

Písmu se říkalo různě, my dnes používáme pozdější název hangŭl (한글). Rozšiřovalo se pomalu a mezi vzdělanci zůstávalo dlouho oblíbené čínské znakové písmo, ale v současnosti je situace opačná. Hangŭl se používá ve všech oblastech života, zatímco čínské znaky už jen ve velmi omezené míře, hlavně v odborných textech.

Původní písmo mělo 28 písmen, do dnešní doby se zachovalo 24 z nich. Dnešní systém písma používá celkem 40 různých písmen, z toho 19 souhlásek a 21 samohlásek.

Tvary písmen vycházejí z vědeckých i filozofických principů. Tvary souhlásek mají naznačovat místo, kde zvuk vzniká. U souhlásek se pojily tři prvky – svislá čára značící člověka, vodorovná čára značící zemi a bod značící nebesa. Postupně se z bodu stala krátká čárka, která doplňuje základní dlouhou svislou či vodorovnou čáru.

Korejské písmo hangŭl nerozlišuje velká a malá písmena, proto máme někdy potíže odlišit běžné slovo od vlastního jména. Nerozlišuje též tiskací a psací podobu písmen.

II. Přehled písmen a jejich výslovnosti

1. Souhlásky

1.1 Souhlásky prosté

V korejštině se nerozlišují písmena pro znělé a neznělé souhlásky. Zapisují se stejným písmenem, ale vyslovují se buď zněle, nebo nezněle podle pozice ve slově. Proto jejich výslovnost zde v přehledu budeme označovat neznělou nebo znělou souhláskou ([k/g], [t/d]...), ale v konkrétních slovech je budeme přepisovat tak, jak se skutečně vyslovují. Podobná je situace pro písmeno ㄹ, které se v některých pozicích vyslovuje jako [r], nebo [l], proto je také značíme oběma písmeny [r/l]. Výslovnost [r] není tak výrazná jako v češtině.

Souhlásky prosté, u kterých se mění výslovnosti podle pozice.

ㄱ	ㄷ	ㅂ	ㅈ	ㄹ
[k/g]	[t/d]	[p/b]	[č/dž]	[r/l]

Další prosté souhlásky jsou podobné českým. Oproti češtině má korejšтина navíc ještě nosovku **ng**, která se vyslovuje jako tzv. zadní n, podobně jako v češtině ve slovech banka, Hanka apod.

Další souhlásky prosté

ㄴ	ㅁ	ㅇ	ㅅ	ㅎ
[n]	[m]	[ng]	[s]	[h]

1

1. Poslouchejte a procvičujte psaní prostých souhlásek.

Při psaní postupujeme shora dolů a zleva doprava jak naznačují šipky. Správné pořadí tahů a směr jsou důležité pro pohodlné psaní podobně jako v češtině. U písmen můžeme pozorovat drobné odlišnosti (patky apod.) v závislosti na zvoleném fontu. Při psaní píšeme jednoduše a bez patek.

patkový font	jednoduchý font	postup psaní						
ㄱ	ㄱ							
ㄴ	ㄴ							
ㄷ	ㄷ							
ㄹ	ㄹ							
ㅁ	ㅁ							
ㅂ	ㅂ							
ㅅ	ㅅ							
ㅇ	ㅇ							
ㅈ	ㅈ							
ㅎ	ㅎ							

1.2 Souhlásky intenzivní a aspirované

Kromě souhlásek prostých existují v korejštině ještě souhlásky intenzivní a aspirované.

Intenzivní hlásky se vyslovují s větší silou, výrazněji a vždy nezněle. Zapisují se jako dvojitě písmeno značící prostou souhlásku ([kk], [tt]...).

ㄱㄱ	ㄷㄷ	ㅃㅃ	ㅆㅆ	ㅈㅈ
[kk]	[tt]	[pp]	[ss]	[čč]

Aspirované hlásky jsou pouze čtyři a vyslovují se vždy jako neznělé s přidechem, jako by se slabým [h]. Zapisují se podobně jako souhlásky prosté, ke kterým je přidán další tah, jen ㅊ má podobu více odlišnou.

ㅋ	ㅌ	ㅍ	ㅊ
[kch]	[tch]	[pch]	[čch]

2. Poslouchejte a procvičujte psaní intenzivních a aspirovaných souhlásek.

2

patkový font	jednoduchý font	postup psaní						
ㄱㄱ	ㄱㄱ							
ㄷㄷ	ㄷㄷ							
ㅃㅃ	ㅃㅃ							
ㅆㅆ	ㅆㅆ							
ㅋ	ㅋ							
ㅌ	ㅌ							
ㅍ	ㅍ							
ㅊ	ㅊ							

2. Samohlásky

Samohlásek je v korejštině více než v češtině. Dělí se na prosté, jotované (vyslovované s **j**- na začátku) a složené (vyslovované s polosamohláskou **w**- na začátku).

V korejštině jsou oproti češtině navíc další prosté hlásky, jako otevřené **o**, které přepisujeme pro odlišení jako **ö** (cvičení viz lekce 3), otevřené **e**, které přepisujeme jako **ä**, a zvláštní hláska **ü**, která se nejvíce podobá zvuku, když váháme a vydáváme neurčitý hrdelní zvuk, můžeme i říci, že se podobá hodně slabé výslovnosti neurčitého členu v angličtině (cvičení na výslovnost **ü** viz lekce 1). Délka samohlásek se v korejštině neznáčí ani příliš nerozlišuje.

Samohlásky se dělí na ty, které mají hlavní tah svislý (např. ㅏ, ㅑ), a na ty, které mají hlavní tah vodorovný (např. ㅓ). Toto rozdělení je důležité pro správné skládání slabik.

2.1 Samohlásky prosté

ㅏ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅡ	ㅣ	ㅗ	ㅛ
[a]	[ö]	[o]	[u]	[ü]	[i]	[e]	[ä]

3

3. Poslouchejte a procvičujte psaní prostých samohlásek.

patkový font	jednoduchý font	postup psaní						
ㅏ	ㅏ							
ㅑ	ㅑ							
ㅓ	ㅓ							
ㅕ	ㅕ							
ㅡ	ㅡ							
ㅣ	ㅣ							
ㅗ	ㅗ							
ㅛ	ㅛ							

2.2 Samohlásky jotované

Samohlásky jotované, tedy ty, které se vyslovují s **j-** na začátku, se tvoří tak, že k původnímu písmenu se přidá ještě jedna krátká čárka ve stejném směru, jako je zapsána krátká čárka původního písmene.

ㅏ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ
ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅑ	ㅓ
[ja]	[jö]	[jo]	[ju]	[je]	[jä]

4. Poslouchejte a procvičujte psaní jotovaných samohlásek.

4

patkový font	jednoduchý font	postup psaní						
ㅏ	ㅏ							
ㅑ	ㅑ							
ㅓ	ㅓ							
ㅕ	ㅕ							
ㅗ	ㅗ							
ㅛ	ㅛ							

2.3 Samohlásky složené

Samohlásky složené se vyslovují na začátku s polosamohláskou **w-** (obouretné w, nikoliv české v). Skládají se z písmena s vodorovnou složkou (ㅏ, ㅓ, ㅗ), ke kterému je připojeno písmeno se svislou složkou (např. ㅑ, ㅕ, ㅗ, ㅛ). I když se složené samohlásky sestavují ze dvou písmen, ve slabikách se počítají jako jedna složená samohláska.

ㅓ + ㅑ	ㅓ + ㅕ	ㅓ + ㅗ	ㅕ + ㅑ	ㅕ + ㅕ	ㅕ + ㅗ	ㅗ + ㅑ
ㅑ	ㅕ	ㅗ	ㅑ	ㅕ	ㅗ	ㅑ
[wa]	[wä]	[ö]	[ü]	[wö]	[we]	[üi]

5

5. Poslouchejte a procvičujte psaní složených samohlásek.

patkový font	jednoduchý font	postup psaní						
ㅏ	ㅑ							
ㅓ	ㅕ							
ㅗ	ㅛ							
ㅜ	ㅠ							
ㅝ	ㅟ							
ㅞ	ㅟ							
ㅡ	ㅣ							

3. Skládání slabik

Korejščina se zapisuje **zleva doprava** ve vodorovných řádcích stejně jako čeština. Korejská písmena se ale nepíšou do řádku za sebou jako v latině, ale spojují se do slabik. Slabiky se skládají z 2 až 4 písmen a vždy jen jedné samohlásky (prosté, jotované nebo složené). Slabiky se zapisují vždy se souhláskou na začátku, která se umístí **vedle samohlásek s hlavním tahem svislým** (např. ㅏ, ㅑ, ㅓ) a **nad souhláskou s hlavním tahem vodorovným** (ㅗ, ㅜ, ㅡ).

Pro označení schéma slabiky používáme zkratky C pro souhlásku (z angl. consonant) a V pro samohlásku (z angl. vowel). Slabiku začínáme psát stejně jako písmena – vždy zleva doprava a shora dolů.

C	V
---	---

C
V

3.1 Skládání slabiky složené jen ze samohlásky

Slabika se může skládat jen ze samohlásky (jednoduché, jotované i složené), v tom případě se zapisuje s písmenem ㅇ na začátku, které se ovšem na začátku slabiky nikdy nečte, vyslovuje se pouze na konci slabiky.

Příklady skládání slabik složených jen ze samohlásky.

○ + ㅏ	오	[o]
○ + ㅣ	이	[i]
○ + ㅘ	왜	[wä]
○ + ㅚ	위	[ü]
○ + ㅙ	야	[ja]
○ + ㅜ	여	[jǒ]

6. Procvičujte psaní slabik složených jen ze samohlásky.

아									
어									
오									
우									
애									
에									
이									
야									
여									
요									
유									
와									
왜									
외									
위									